

Over de grens helpen

Katholiek Nieuwsblad, 7 juni 2013

door dr. Ruth Seldenrijk, directeur van de NPV (Nederlandse Patiënten Vereniging)

[KatholiekNieuwsblad](#)

Onze cultuur kan niet omgaan met de dood, en weet niet meer hoe te leven. Tijd voor een herwaardering van oude begrippen, vindt Ruth Seldenrijk.

Grenzen worden bewaakt. Of moet ik zeggen: werden bewaakt? Binnen Europa zijn de meeste douaniers verdwenen. Bovenstaand 'over de grens helpen' slaat dan ook op een andere grens, die tussen leven en dood. Een grens die steeds poreuzer dreigt te worden.

Intussen lijkt niemand zich goed raad te weten met de dood. Althans in de film *Gesneuveld*, een documentaire van Robert Oey. Die gaat over nabestaanden van Nederlandse militairen die tussen 2006 en 2010 sneuvelden in Afghanistan. Maar in 2011 is bij 3.695 mensen op eigen verzoek euthanasie gepleegd. In datzelfde 2011 hebben 1.647 inwoners van Nederland door suïcide een einde aan hun leven gemaakt. En wie tegen een boom rijdt, wordt afgeboekt als verkeersslachtoffer, maar vaak ligt aan dit ongeluk een eigen besluit om dood te willen ten grondslag. Allemaal mensen die zelf om welke reden ook de dood hebben gezocht. Wat gebeurt er in onze cultuur?

Maakbaar?

De grondlegger van de westerse geneeskunst is Hippokrates van Kos (\pm 460-375 v. Chr.). Zijn geneeskunde was levenbeschermend van aard en hield 2.500 jaar stand. Binnen onze joods christelijke en klassiek humanistische cultuur stond de levenbeschermende moraal nauwelijks ter discussie. De laatste decennia wordt het onderscheid tussen moreel goed en moreel kwaad steeds diffuser.

Het lijkt dat het leven maakbaar is. Leven zonder ziekte en handicap zien we als goed en lijden als een kwaad. De focus ligt op een fijn leven en dat is door de geweldige welvaart mogelijk geworden. De keerzijde van de idee van maakbaarheid is, dat we de kwetsbaarheid van ons bestaan nauwelijks meer verdragen en ontlopen. Maar hoort kwetsbaarheid niet bij het bestaan?! Wie niet meer wil leven, wil ook geen natuurlijke dood sterven. En in een uiterst geval zouden we een ernstig lijdend terminaal zieke uit het lijden moeten mogen verlossen.

Vijf keer per jaar?

Zo komt de dood op een nieuwe wijze onze geneeskunst en cultuur binnen. Een Kamerstem meerderheid legaliseert in 1982 abortus, terwijl het kind van de rekening de zwangerschap stuurt. Ongeveer vijf keer per jaar zou euthanasie voorkomen, zo verdedigden hoogleraren tijdens de presentatie van het Handboek Gezondheidsethiek in Maastricht in december 1988. In 2004 zegt de pijnarts prof. dr. B.J.P. Crul (geb. 1941) in het artsblad *Medisch Contact* dat een verzoek om euthanasie of hulp bij zelfdoding vanuit puur medische redenen nauwelijks meer nodig is. Toch neemt het aantal euthanasiemeldingen jaarlijks toe tot wel 3.695 in 2011... om culturele redenen. We kunnen niet meer leven...

Gronings protocol

De Euthanasiewet treedt in 2002 in werking. In 2004 volgt het zogeheten Gronings Protocol. Kinderen kunnen niet lijden, maar als er afwijkingen zijn, mag hun leven wel worden beëindigd. De kinderen hebben er zelf niet eens voor kunnen kiezen. Bovendien melden de artsen de levensbeëindiging niet aan de commissie die daarvoor is ingesteld. In februari 2011 start de campagne 'Uit Vrije Wil'. Binnen een mum van tijd zijn er 116.871 handtekeningen. Ruim voldoende voor een initiatiefwet om mensen die hun leven 'voltooid' achten legaal te mogen doden. Ook al zijn ze kerngezond!

Dood aan huis

Op 1 maart 2012 start in Den Haag de Levensindekliniek. Daar kun je een 'doodsservice aan huis' krijgen. Vanaf 1 juni 2013 gaan intussen 30 teams van artsen en verpleegkundigen euthanasieverzoeken vanuit heel Nederland behandelen. De minister van VWS is immers positief over de kliniek. En sinds 11 april 2013 hebben we de coöperatie De Laatste Wil. Met een specifieke, persoonsgebonden toegangscode kun je met jouw laatstewilpil op elk moment - ziek of gezond - je leven beëindigen. Tegen de zin van velen wil de artsenorganisatie KNMG dat de mogelijkheden voor euthanasie voor dementerende ouderen worden beperkt (2013). Noemde paus Johannes Paulus II (1920-2005) onze cultuur ten onrechte een cultuur van de dood?

Ouderdom als waarde

Omarmen doen we de levenden en het leven, niet de dood. Om te kunnen blijven spreken van onze sámenleving, moet ons leven ook aan onze omgeving toebehoren. Een waardige ouderdom is meer dan een individuele eigenschap. Die ouderdom is een waarde die generaties met elkaar verwerklijken. Jongeren en ouderen vormen samen een samenleving.

Laten we het oude begrip 'natuurlijkheid' afstoffen en opwaarderen. Laten we kwetsbaarheid en onvolmaaktheid weer accepteren. Wanneer we oud zijn en van dagen verzadigd, is de beste dood nog altijd de dood die ons overkomt. Het kan getuigen van moed en integriteit als we dan besluiten een natuurlijke doodsoorzaak geen strobreed in de weg te leggen.

Goed sterven

In de Middeleeuwen kenden men de ars moriendi, de christelijke kunst om goed te sterven. Dat leidde tot een euthanasia, een goede dood. Er gaat niets boven een natuurlijke dood en het christelijk perspectief op het nieuwe leven. Nou ja, als ons levensscheepje dan onder de hoede van Jezus is. Als we over de grens worden geholpen met de kruisvlag hoog in top...

[Bekijk ook de website van de Nederlandse Patiëntenvereniging](#)

Overgenomen met toestemming van [Katholiek Nieuwsblad](#).